

Det kgl. Miljøverndepartement
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

MEDLEMMER:
DIS-Norge
Forbundet KYSTEN
Fortidsminneforeningen
HIFO – Den norske historiske forening
Landsforbundet av Motorhistoriske
Kjøretøyklubber
Landslaget for lokalhistorie
Landslaget for lokalhistorie i Skolen
Landslaget for Lokal- og Privatarkiv
Museumsbanerådet
Norges Husflidslag
Norges Metalsøkerforening
Norsk Folkeminnelag
Norsk folkedraktsforum
Norsk Forening for Fartøyvern
Norsk Fyrhistorisk Forening
Norsk Jernbaneklubb
Norsk Skipsfartshistorisk Selskap
Norsk Slektshistorisk Forening
Rutebilhistorisk Forening

Oslo, 13. april 2007

Evaluering av Norsk Kulturminnefond

Vi viser til evalueringsrapport fra Norsk institutt for by- og regionsforskning, NIBR-rapport 2007:6, mars 2007, ISBN 82-7071-668-5.

Norges kulturvernforbund synes NIBR-rapporten gir et godt uttrykk for hvordan vi også opplever de første fire årene med Norsk Kulturminnefond. Som en av respondentene til NIBR opplever vi at våre kommentarer er godt ivare tatt i rapporten.

Med tanke fondets videre utvikling, vil vi gjerne knytte noen kommentarer til rapportens kapittel 7 Anbefalinger (side 77-80):

- **Tettere og mer oppfølging av prosjekter som har fått støtte**

Noe av fondets styrke har vært det lave byråkratiske nivået, slik at mest mulig av midlene og aktørenes oppmerksomhet har kunnet gå til det faglige arbeidet. Vi tror imidlertid det vil være klokt og hensiktsmessig om fondet kunne følge nærmere opp løpende prosjekter, særlig i kritiske faser og dersom det står overfor uforutsette utfordringer og dilemmahåndtering. Slik kan fondet i slike situasjoner gi faglig rådgivning og gjensidig informasjon kan tilflyte partene.

- **Mange og gode nok søknader til fondet**

Vi støtter rapportens påpekning om hvor viktig det regionale forvaltningsleddet er i denne sammenhengen. Dette blir viktig å ta med i forvaltningsreformen mvf 2010. De frivillige organisasjonene vil gjerne også i fortsettelsen bidra til å informere om de muligheter fondet gir, men vi må minne om at dette er en del av den norske frivilligheten som har særdeles lite sentrale ressurser.

- **Nok ressurser i fondets administrasjon/Tilstrekkelige ressurser i faggruppen ...**

Det er viktig at fondets faglige og administrative ressurser står i forhold til den økte saks- og forvaltningsmengden. Slik punktene er formulert, er det umulig å være uenige i dem, men for oss er det viktig at den ubyråkratiske arbeidsformen og dagens tilgjengelighet videreføres selv om administrasjonen økes. Noe av nøkkelen til at dagens administrasjon oppleves som god har vært bruken av fagkonsulenter utenfor en byråkratisk struktur, noe som også skaper en fleksibilitet i forhold til nye/andre områder innenfor fondets arbeidsområde.

Norges kulturvernforbund • Stortingsgaten 12 • 0161 Oslo

Telefon 22410420 • Fax 24145171

E-post: post@kulturvern.no • Hjemmeside: www.kulturvern.no

Bankkontonr. 5210.05.12971 • Org. nr. 975977420

- **Styret må diskutere fondets ansvarsområde og handlingsrom**

Etter hvert som kapitalen har økt, har det også vært en forventning om at fondets fokus skulle bli tilsvarende bredere. De første årene var fokuset svært nært Riksantikvarens, og dette ble forsterket av vedtektenes uheldige bindinger om at 1/3 skulle nyttes til fredete kulturminner. Vår oppfatning om at fondet er et alternativt forvaltningsorgan tilsier at dette ikke bare må være i arbeidsform, men også i arbeidsområde. Slik kan fondet være et bidrag til å redusere det vi opplever som en fragmentert statlig forvaltning på kulturvernområdet, hvor det enkelt sagt er slik at det immaterielle kulturvernet og den museale virksomheten er innenfor Kulturdepartementets portefølje, mens det arealbaserte kulturvernet er innenfor Miljøverndepartementets, samtidig som sektoransvaret gjør at de ulike samfunnssektorens kulturminner blir ulikt ivaretatt.

- **Kulturhistoriske kirker**

Det frivillige kulturvernet opplever at de kulturhistoriske kirkene som viktige lokale signalbygg ofte ikke blir tilstrekkelig ivaretatt. Dette er svært uheldig. Men vi tror det ikke har vært noe heldig grep å vedtektsfeste et slikt konkret formål i Kulturminnefondets vedtekter. Vi støtter derfor rapportens drøfting og konklusjon på dette punktet.

- **Verdiskapingsprogrammet**

Vi er sterkt kritiske til enhver binding og øremerking (ref ovenfor) av Kulturminnefondets midler. Dette er både uryddig overfor fondets styre og øremerkingen til verdiskapingsprogrammet undergraver økningen av fondets kapital og kamouflerer på en uheldig måte den manglende økningen av midler til kulturminnefeltet, til tross for anbefalingene i St.meld. nr 16 og Stortingets debatt. Vi opplever dette som et løftebrudd så langt og et forsøk på å bruke de samme pengene to ganger. Prosjektene i verdiskapingsprogrammet må gjerne få støtte, men på lik linje med de øvrige søkerne.

- **Fortsette å ivareta en mangfoldig søknadsgruppe**

Nettopp poenget med et bredt fokus for Kulturminnefondets arbeid er viktig for å sikre en mangfoldig søknadsgruppe, slik at ikke fondet blir assosiert med bestemte formål. Her kan satsningsområder være et virkemiddel. Men øremerkinger som verdiskapingsprogrammet, fredete kulturminner og kulturhistoriske kirker kan virke i motsatt retning.

- **Håndverkere med kompetanse i kulturminnevern**

Vi vil på det sterkeste anbefale at fondet gis tillatelse til å etablere ulike typer håndverksstipender. Dette har en betydning langt utover det at fondets oppgaver slik rent praktisk lar seg gjennomføre, nemlig ved at vi sikrer og dokumenterer kunnskaper vi står i fare for å miste. Slik vil fondet kunne få en betydning langt utover de konkrete prosjektene som støttes. I tråd med, og i forlengelsen av dette ønsker vi at fondet også må kunne gi støtte til dokumentasjonsprosjekter, slik at fondet kan være et statlig organ som bidrar til å knytte mer sammen det vi ovenfor omtalte som en fragmentert statlige kulturvernforvaltning.

Med vennlig hilsen
Norges kulturvernforbund

Johan S. Helberg/s/
leder

Pål Giørtz
generalsekretær